

BIOGRAFIJA

Mag. Jasna Kozar se je rodila 7. marca 1952 v Murski Soboti. V letih od 1971 do 1975 je študirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani (prof. Gabrijel Stupica in Jože Brumen) in nato na isti akademiji opravila tudi slikarsko specialko (1977, prof. Jože Ciuha). Leta 1976 je imela prvo večjo samostojno razstavo v Sloveniji. Leta 1979 se je vpisala na podiplomski študij na Nacionalnem inštitutu za oblikovanje (National Institute of Design) v Ahmedabadu (Gujarat) v Indiji. Leta 1983 se je vrnila v Slovenijo.

Kot svobodna umetnica na področju kulture je začela delovati v Mariboru. Leta 1986 je prejela odkupno nagrado na ekstemperu v Piranu in leta 1989 prvo nagrado na razstavi *Risba* (UGM, Maribor).

Od devetdesetih let preteklega stoletja je veliko razstavljala doma in v tujini. Študijsko se je izpopolnjevala tudi na Cite Internationale des Arts v Parizu. Od leta 2009 deluje kot mentorica na slikarskih srečanjih in vodi likovne tečaje. Redno se udeležuje likovnih kolonij.

Med letoma 2009 in 2021 je kot galeristka in producentka organizirala likovne dogodke v Galeriji 3X na Lentu v Mariboru. Je članica DLUM. Živi in ustvarja v Mariboru.

Jasna Kozar
EROTIKA
17. 7.–22. 8. 2026

MMC KIBLA/KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor
Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure, v soboto od 10. do 14. ure

Jasna Kozar

EROTIKA

17. 7.–22. 8. 2026

MMC KIBLA/KiBela

Posebno osebno

Jasna Kozar se po desetih letih vrača v MMC KIBLA. Leta 2016 smo ob njeni razstavi z naslovom Avatar zapisali: Avatar v sanskrtu pomeni reinkarnirajočo se dušo in v sodobnem slikarstvu postaja vnovičen izziv. Za slikarja je namreč omejevanje v taktilni in kreativni svobodi nevzdržno. Avatar Jasne Kozar je predvsem poskus meditativnega miselnega preskoka ter poigravanje z idealom vnovičnega rojevanja. Vprašanje ostaja, ali se ponovno rojstvo do-godi kot 'vračanje enakega' ali pa se zgolj spotakne ob nekaj, čemur predrzno pravimo karma. Kakšen je avatar Jasne Kozar v klasičnem slikarskem mediju? Kot pove umetnica sama, gre za »recikliranje indijske izkušnje, ki je v skupnem časovnem zaobjetu trajala osem let«.

Ob njeni pričujoči razstavi ugotovimo, da je 'avatarstvo' Jasnino ustvarjalno 'bistvo', njeno umetniško gonilo, svojevrsten poriv, ki se ga loti že ob snovanju del, še bolj pa vanjo vstopi ob slikanju, ko se njen notranji 'jaz' loti njenih potez in skozi čustvene erupcije pušča sledi na platnu. V neposrednem in stalnem stiku z materialom skozi oko tega vulkana bruhajo barve, ki jim umetnica dopušča samodejnost, četudi postavlja 'past', ko jim odpira svojo pot, da bi jih krotila in sestavljala v pike, črte, like, podobe in kompozicije. Čeprav ta 'spravljivost' prihaja iz nje, se ta dihotomija izraža v slikovnih ekspresijah, ki jih včasih lahko dojemamo kot akcijsko slikarstvo (action painting), dasiravno si po srečanju z njenim širšim opusom lahko tudi predstavljamo, da so te slike delo različnih ljudi.

V teh prehodih iz intimne v eksplozijo in nazaj, iz zanosa v umirjenost se kaže večplastnost Jasne Kozar, njenega osebnega odnosa do pristopa k pričetku umetniškega postopka, ki ga obdrži ves čas in se po zasnovi dela ne pusti več motiti; ostane z njim, živi in biva tam, meditira v njem do konca. Zato s toliko raznovrstnimi in različnimi načini, stili, motivi, barvami, kompozicijami, temami ostaja vsaka razstava enkratnost, posebna, drugačna, izziv zanj in za nas. Preseneti bodisi namenoma bodisi naključno, nemalokrat šokira in velikokrat intrigira. Če vas provocira, pa je najbolje, da tovrstno dejavnost poiščete v sebi, saj Jasna zgolj ponazarja in upodablja, ponuja vam meditativno izkušnjo, skozi katero lahko najdete pot v lastno notranjost. Zavračanja ni. Dopušča vam nešteto načinov, na vas pa je, da odkrijete tistega pravega. Lastnega.

Letos, ko KIBLA obhaja 30 let, smo se zato z umetnico odločili prikazati njeno 'zbirko' erotičnih slik, ki je nastajal toliko let, da ga lahko jemljemo kot življenjskega. Tematika, ki nas spremlja od rojstva do smrti, od zibelke do groba, je prapočelo življenja. Karkoli je nastalo iz nas, kar smo postali, kakšni smo, v njeni umetnosti ni pomembno, a dejstvo je, da smo nastali iz ljubezni. Erotika je večja od nas, je življenje v svojih številnih pojavnih oblikah vseh živih bitij in ni pomembno niti, ali njihovo evolucijo poznamo, kaj šele razumemo. Prisotna dela nam nemara prvinsko dajejo vtis, kot da niso nastala izpod čopiča iste avtorice.

Ko se je na lanskem, 14. Mednarodnem festivalu likovnih umetnosti v Kranju, ki poteka pod okriljem *Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU)*, predstavila s podobnim 'avtorskim opusom', ki ga je povezovala erotika, in zanj prejela priznanje za življenjsko delo. Gre za najbolj 'demokratično' nagrado pri nas, saj so o dobitnici glasovala društva umetnic in umetnikov po vsej državi, izbrala jo je stroka, ne pa neke (politično) imenovane komisije. Neposredno.

V katalogu, ki je izšel ob mednarodni skupinski razstavi *Erotika*, je ena od kuratoric, **Nina Jeza** zapisala o enem najstarejših, a hkrati vedno znova aktualnih motivih umetnosti – erotiki, da »ta presega zgolj upodobitev telesne želje; je kompleksno polje, v katerem se prepletajo intima, moč, družbene norme, prepovedi in emancipatorni impulzi. V kontekstu sodobne družbe, v kateri telesnost vse pogostejše postaja digitalno posredovana izkušnja, spolna identiteta fluidna, bližina pa socialno pogojena dobrina, umetniška obravnava erotike pridobiva novo težo – kot kritični aparat, kot refleksija in kot izraz subjektivnega izkustva.«

In nadaljevala, »Erotika se v umetnosti pojavlja kot eden najtrajnejše prisotnih vizualnih arhetipov. Tesno je prepletena s telesnostjo, željo, intimo, pa tudi z vprašanji moči, prepovedi, mitologije in spiritualnosti. Njena prisotnost je skozi zgodovino izjemno raznolika – od eksplicitnih spolnih prizorov do simboličnih aluzij, od čiste telesnosti do duhovne sublimacije. Umetniki so skozi različna zgodovinska obdobja z erotiko raziskovali ne le čutno, temveč tudi družbeno, kulturno in politično tkivo časa.

Že prazgodovinske umetnine, kot je znamenita Venera iz Willendorfa, razkrivajo zanimanje za telo kot vir življenja, kjer so erotične konotacije povezane s plodnostjo in kolektivnim imaginarijem ženskosti. Telo je simbolno preoblikovano v univerzalni znak generativne moči – brez obraza, brez individualnosti, a s poudarkom na telesnosti. Gre za najzgodnejšo obliko simbolne erotike, ki ni nujno eksplicitna, temveč nosi arhetipsko moč ustvarjalnosti in poželenja.«

Erotika, eden od dveh elementarnih ustvarjalnih porivov iz dueta eros–thanatos, je večno prisotna v umetnosti, pri Jasni pa je stalnica in jo spremlja na celotni umetniški poti, vključujoč osemletno indijsko izkušnjo, ki je z živahnimi barvami vnesla novo intenzivnost v njeno likovno izražanje. Stilno je neobremenjena in se svobodno poigrava z motivi, medtem ko ostaja pripadna čopiču in stafelajnemu slikarstvu. Za slikarko je omejevanje v taktilni in kreativni svobodi nevzdržno, zato številne spremembe, značilne za njeno delo, in odmiki od uhojenih, tudi lastnih poti lahko presenetijo, sčasoma pa spoznamo, da je to Jasna.

Nina Jeza zaključuje, »danes erotika v umetnosti ni več zgolj motiv ali estetska kategorija, temveč diskurzivno orodje; orodje raziskovanja človekovega bistva, njegove telesnosti, identitete in odnosov v povezavi z vprašanji reprezentacije, subjektivnosti, politike telesa in tehnologije. Je prostor kritike, užitka, refleksije in intime, ki ostaja eden najmočnejših kanalov za izražanje človeške kompleksnosti. Vse bolj se uveljavlja kot zrcalo časa, ki razgalja čustva, represije, svoboščine ali hrepenenja, saj jo vsako zgodovinsko obdobje upodablja drugače ter jo razume skozi lastno optiko telesnosti, vere, znanosti in moči. Včasih prikrita, drugič razgaljena; pogosto simbolna, spet naslednjič direktna – a vedno kritična do predstav družbe o normativnem, dovoljenem in/ali prepovedanem.

Z umetnostnozgodovinskega vidika je mogoče slediti premikom v dojemanju erotike – od arhaičnih podob plodnosti preko klasičnih idealov telesne lepote skozi srednjeveško cenzuro in baročno ekstazo do sodobne umetnosti, kjer se telesnost in spolnost prepletata z vprašanji identitete, politike, tehnologije in intime. V sodobnem umetniškem kontekstu tako erotika ne nastopa več zgolj kot spremljevalni ali okrasni motiv, temveč kot samostojen in artikuliran

diskurz – konceptualno in vizualno sredstvo, s katerim umetnice in umetniki razkrivajo dinamike pogleda, dominacije, želje in subjektivnega izkustva.

V kuratorskem diskurzu to pomeni izziv k premisleku, kako predstaviti dela, ki so čutna, provokativna, subverzivna, a hkrati kritična in refleksivna. Erotika ni več zgolj predmet poželenja, temveč postaja področje, kjer se odpira razprava o telesni izkušnji v sodobni družbi, razpeti med nadzorom, digitalizacijo, moralizmom in osvobajanjem.

Če je umetnost jezik tistega, česar ni mogoče povedati drugače, potem je erotika njen šepet in njen krik – ne kot končna podoba užitka, temveč kot vprašanje, ki ostaja odprto: kako danes mislimo telo, željo in bližino?«

Ekspresija, popart, kolaž in asemblaž, figuralika, portret, abstrakcija, vedute in krajine se stekajo tudi v Jasnine erotične slike, naphane z drznostjo, odločno potezo in večplastnim humorjem, s katerim odseva 'večno luč' v sobane naših življenj, kjer biva več vprašanj kot odgovorov. Ne želi nam pojasnjevati, temveč 'zgolj' prikazati, obrniti podobo navzven, v kateri nemara ugledamo sebe – na kakršenkoli način. Vzbudi reakcijo, ki ji ni pomembna, da bi se omejevala, zavirala svoj notranji poriv in nadzorovala svojo avtorsko gesto, ne meneč se, ali nas bo umirila, ali razburila, ali le navdala z energijo, ki ji je dana, da jo prenaša med ljudi po slikarskem mediju.

Kot je medij ona sama. Nas povezuje. Sestavlja in nadgrajuje, ko plasti posamezne gradnike slike v zelene motive in jih sčasoma dodeluje in obdeluje, za kar lahko včasih preteče več let, da se ji slika naredi. Erotika jo spremlja od začetkov, pojavlja se kontinuirano in konstantno, a ne kot 'stranski produkt', marveč kot ena osrednjih rdečih niti njene ustvarjalnosti, svojevrsten umetniški credo, ki pa vsem nam daje *rasion d'etre*, razlog za bivanje, mišljeno predvsem naravno, lahko pa jo razumemo tudi eksistenčno in eksistencialno, ko neoliberalne ideologije v socialnem inženiringu družbe izpostavljajo sociološko komponento nad naravno, ko človeka izvzamejo iz narave in ga uporabijo za 'poskusnega kunca' po metodah ustvarjanja popolne 'arijske rase'.

– Peter Tomaž Dobrila